

Sport op orde; versie 25 januari 2008

Raadsvoorstel

Sport op orde

februari 2008

Inhoud

Inleiding

Het vertrekpunt: *Sport in Beeld 2005*

Actuele voorstellen

Financiën

Tot slot

Bijlage:

Toelichting bij de financiën

Aan de raad,

Inleiding

Sport stimuleert mensen om mee te doen, sociale contacten op te doen, elkaar te ontmoeten. Sporten is goed voor de gezondheid. Via de sport kun je je ontwikkelen. En meedoen aan sport is vooral ook leuk. Daarom willen we jong en oud in onze stad de gelegenheid bieden om gevarieerd en naar wens te sporten en zich erin te ontwikkelen. Een goede sportinfrastructuur is belangrijk voor het woon- en leefklimaat - en dus voor de aantrekkelijkheid - van onze stad. Als we dit vinden en willen, dan moet de sportinfrastructuur op orde zijn, met voldoende en goed onderhouden accommodaties die voldoen aan de eisen van de tijd. In Groningen is dat nog niet in alle opzichten het geval.

In onze nota *Sport in Beeld* uit 2005 hebben we aangegeven hoe we de sportinfrastructuur in Groningen op orde gaan brengen. In september 2007 ontving u onze tweede tussenrapportage, die we hebben besproken in de raadscommissievergadering van 24 oktober. Omdat we toen nog onvoldoende zicht hadden op diverse (financiële) ontwikkelingen, konden we u toen nog niet een compleet overzicht geven van de geplande maatregelen en de financiering ervan voor 2008 en daarna. We zegden u toe voor 1 februari aanvullend te rapporteren en u onze concrete voorstellen voor te leggen. Dat doen we bij deze.

De kern van het nu voorliggend voorstel *Sport op orde* is dat we nog deze collegeperiode 'de basis op orde' willen brengen. Concreet betekent dat: herbouw van de sporthal Lewenborg, verbeteren van de sporthal Vinkhuizen, voorbereiding van de nieuwbouw van een sporthal in Groningen Zuid, aanleggen van extra kunstgrasvelden en kleedkamers op diverse sportcomplexen en het wegwerken van achterstallig onderhoud. Bovendien willen we ook structureel geld opzij zetten om de kunstgrasvelden aan het einde van hun levensduur te kunnen vervangen. Al met al betekenen deze maatregelen dat we ruim 2,1 miljoen structureel extra in de sport investeren en daarnaast nog eens bijna 6 miljoen incidenteel. Daarmee komt de totale investering in sport sinds 2005 uit op ruim 3 miljoen euro structureel en meer dan 9 miljoen euro incidenteel.

We vinden het in het belang van alle Stadgers dat onze basisvoorzieningen op orde zijn. Hierdoor voelen we ons ook gelegitimeerd om van de burgers in deze stad een bijdrage te vragen voor het op orde brengen van de sportinfrastructuur. De grootste bijdrage komt van een voorgestelde extra OZB-verhoging met 3,5 % in 2009. Daarnaast stoppen we de voordelen van het sportbesluit in de dekking van de maatregelen*. We hebben ook gekeken naar wat onze eigen organisatie op kan brengen. Wij vinden dat we zo een evenwichtige dekking hebben gevonden van de voorgestelde budgetverhoging voor de sport.

* Het 'sportbesluit' is het besluit van de rijksoverheid in 2003 over de verrekening van de BTW bij de verhuur van sportaccommodaties. De regeling is met terugwerkende kracht op 1 januari 2002 ingegaan. Voor de gemeente Groningen leidt het besluit tot een incidenteel en een structureel voordeel. Zie verder in de bijlage.

Op de volgende bladzijden leest u meer over de voorgestelde maatregelen en de financiering ervan. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- Onze vertrekpunten en ambities, zoals verwoord in onze nota *Sport in Beeld* (2005) en een puntsgewijs overzicht van de inmiddels gerealiseerde plannen/maatregelen en wat er nog te doen is, zoals aan u gerapporteerd in onze tussenrapportage 2007;
- Onze actuele voorstellen en de financiering ervan.

Het vertrekpunt: *Sport in beeld* (2005)

In de nota *Sport in beeld* is in 2005 de toestand van de gemeentelijke sportaccommodaties in beeld gebracht. We constateerden dat er veel moest gebeuren om 'de basis op orde' te brengen.

In *Sport in beeld* formuleerden we beleid langs vijf sporen:

- 1) Zorgen voor voldoende accommodatiecapaciteit
- 2) Efficiënter inrichten en gebruiken van de sportaccommodaties ('herschikking')
- 3) Wegwerken onderhoudsachterstanden
- 4) Als gemeente efficiënter werken
- 5) (Gefaseerde) aanpassing tarieven

Tussenrapportage september 2007

Gezien de forse opgave was de inschatting in *Sport in beeld* 2005 dat we voor het uitvoeren van alle voorgestelde verbeteringen zo'n tien jaar zouden moeten uittrekken. Inmiddels zijn we twee jaar bezig. Er is al veel bereikt. In onze tussenrapportage 2007 hebben we u daarover geïnformeerd. We brachten ook in beeld wat we in deze collegeperiode nog willen doen. We vatten puntsgewijs samen:

Belangrijkste resultaten

2005 - 2007

- ! Efficiënter werken WSR is meer dan gerealiseerd
- ! Aanleg kunstgrasvelden op sportcomplexen 't Noorden, De Parrel, Stadspark (Velocitas), Coendersborg, Kardinge,
- ! Renovatie honk- en softbalvelden Corpus den Hoorn
- ! Groot onderhoud installaties Kardinge
- ! Bijgedragen aan nieuwbouw sporthal Hanzehogeschool
- ! Betere communicatie, minder klachten
- ! Meer tevreden gebruikers

Deze collegeperiode te doen

- ! Renovatie Helperbad
- ! Renovatie zwembad De Parrel
- ! Afronding herschikking sportterreinen Lewenborg, Vinkhuizen, 't Noorden en De Parrel
- ! Nieuwe coating Papiermolen
- ! Marktconsultatie Kardinge
- ! Afronden herschikking gymlokalen
- ! Vervanging kunstgrasvelden structureel regelen
- ! Extra kunstgras De Verbetering en 't Noorden
- ! Extra kunstgras en accommodaties Stadspark (de Vogels), Vinkhuizen en Esserberg
- ! Extra was- en kledingaccommodatie Kardinge
- ! Voorbereiding nieuwbouw sporthal Zuid
- ! Herbouw sporthal Lewenborg
- ! Verbeteren sporthal Vinkhuizen
- ! Achterstanden onderhoud ingelopen

Er is al veel gedaan. In de afgelopen maanden is hebben we, mede in het licht van onze ambities om voor het einde van onze collegeperiode de basis op orde te hebben, in beeld gebracht wat we nog zouden moeten doen. Belangrijke knelpunten willen we snel oplossen. Dat heeft geleid tot de voorstellen die u op de volgende bladzijden aantreft. In de tabel hieronder laten we zien wat we, opgeteld bij de voorliggende voorstellen, sinds 2005 (*Sport in Beeld*) extra in de sportinfrastructuur investeren:

	structureel	incidenteel
2005	€ 100.000	
2006	€ 300.000	
2007	€ 450.000	€ 750.000 € 1.368.000
2008		€ 1.400.000
2009	€ 2.118.000	€ 5.771.000
Totaal:	€ 3.038.000	€ 9.289.000

Actuele voorstellen

Hieronder vindt u onze actuele voorstellen met een korte toelichting. Voor meer informatie verwijzen we naar de bijlage.

Herbouwen sporthal Lewenburg

In de tussenrapportage gaven we aan dat de gemeente bij de herbouw van de afgebrande sporthal Lewenburg mogelijk een financieel risico loopt. Nadere verkenningen wijzen echter uit dat dit niet zo is: de herbouw kan volledig uit het verzekeringsgeld gefinancierd worden, evenals de (extra) kosten voor herhuisvesting en vervoer van de betreffende verenigingen. We verwachten dat de nieuwe sporthal bij de start van schooljaar 2010/2011 gebruiksklaar is.

Verbeteren sporthal Vinkhuizen

In het najaar van 2006 heeft uw raad besloten sporthal Vinkhuizen geschikt te maken voor het gelijktijdig spelen van twee basketbalwedstrijden. In maart 2007 is hiervoor krediet beschikbaar gesteld. De plannen zijn inmiddels rond. Binnenkort start de verbouwing. We verwachten eind 2008 klaar te zijn.

Nieuwe sporthal Zuid

De discussie over sporthal Zuid speelt al jaren. De vervanging van deze sporthal is uiterlijk in 2012 noodzakelijk. Wij hebben een voorkeur voor een nieuwe hal op de huidige plek in combinatie met woningen die door woningcorporatie Nijestee worden gebouwd (Liquid City). De financiering van sporthal Zuid hadden we nog niet in Sport in Beeld meegenomen. De bouwkosten begroten we op € 4.000.000, waarvan we € 1.700.000 verwachten te dekken via een subsidie (Bedrijfsgebonden Locatie Subsidie). Voor de gemeente resteert een investering van € 2.300.000 (structureel € 157.000). Onder het voorbehoud van het sluitend maken van deze randvoorwaarden, zullen we deze plannen binnenkort verder uitwerken met de omwonenden en andere betrokkenen.

Herschikking sportvelden

In ons raadsvoorstel over deerschikking van de sportparken De Parrel en 't Noorden (oktober 2007) hebben wij voorgesteld het tekort op deerschikking te zijner tijd te dekken uit de incidentele voordelen van het Sportbesluit. We hadden een verzoek daartoe bij de belastingdienst ingediend. De belastingdienst heeft ons ondertussen laten weten akkoord te gaan.

Herschikking sportparken Vinkhuizen

In de voortgangsrapportage gaven we aan dat we het besluit over het afstoten van sportpark Vinkhuizen II wilden koppelen aan de nieuwe sportvisie en de structuurvisie. Bij nader inzien stellen wij voor deerschikking van de sportparken in Vinkhuizen toch nu voort te zetten. We verwachten namelijk dat de discussie over de structuurvisie geen nieuwe (inhoudelijke) motieven op zal leveren om dit besluit te heroverwegen. Daarnaast hebben de verenigingen laten weten graag akkoord te gaan met de voorgesteldeerschikking. We verwachten deerschikking in de loop van 2009 uit te voeren. Dat houdt in dat we op Vinkhuizen 1 een kunstgrasveld aanleggen en een nieuwe was- en kleedaccommodatie bouwen. We zullen binnenkort uw raad een verder uitgewerkt voorstel doen.

Uitbreiden capaciteit sportparken

De KNVB heeft in het najaar van 2007 de benodigde capaciteit van onze sportparken in beeld gebracht en daarbij de knelpunten gemarkeerd. Dit overzicht hebben wij u begin november toegezonden. Wij volgen in grote lijn het advies van de KNVB*. We stellen voor om vijf extra kunstgrasvelden aan te leggen en vier extra was- en kleedaccommodaties te bouwen. Daarmee creëren we stadsbreed een voldoende en goed gespreid aanbod van kunstgrasvelden en we lossen de belangrijkste knelpunten in de capaciteit van onze sportparken op. In totaal gaat het om een investering van € 3.400.000.

* Wij volgen niet volledig de analyses en adviezen van de KNVB over de sportparken de Parrel, Selwerd en Esserberg. Zie verder in de bijlage.

Stadspark / De Vogels	1 natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld / teamlockers*	2008
Kardinge	was- en kleedaccommodatie / teamlockers	2008
De Verbetering	1 natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld	2008
't Noorden	1 natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld	2009
Vinkhuizen I	1 natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld / was- en kleedaccommodatie / teamlockers	2009
Esserberg	1 natuurgrasveld vervangen door een kunstgrasveld/was- en kleedaccommodatie	2010

* Teamlockers zijn grote afsluitbare kasten voor kleding en andere spullen van het team. De kleding blijft dan niet in de kleedkamer, zodat deze in de tussentijd door andere teams gebruikt kan worden.

Vervanging kunstgrasvelden structureel financieren

In de afgelopen jaren zijn er op de diverse sportparken in totaal 23 kunstgrasvelden aangelegd; de komende jaren volgen er nog meer. Kunstgrasvelden kunnen permanent bespeeld worden. De capaciteit van de sportparken is zodoende flink vergroot. De aanleg van de kunstgrasvelden is steeds betaald met incidentele middelen. Tot nu toe hebben we geen reserveringen getroffen voor groot onderhoud en vervanging. Dat is uiteraard wel nodig. Hiervoor willen we jaarlijks € 703.000 opzij zetten.

Actualisatie maatregelen en opbrengsten Sport in Beeld

Bij onze herijking van alle onderhoudsplanningen en begrotingen bleek dat het budget binnen het MIOP ontoereikend is om het achterstallig onderhoud volgens planning weg te werken. Enerzijds zijn er onvoorzien hogere kosten (zoals fors gestegen energielasten -meer dan 50%- en prijsstijgingen in de bouwsector); anderzijds zijn er minder inkomsten (onder andere door minder bezoekers zwembaden en doordat we taakstellingen hebben bijgesteld). Alles bij elkaar voorzien we nu op de maatregelen in Sport in Beeld een structureel tekort van € 1.135.000 en een incidenteel tekort van € 5.771.000. Om het achterstallig onderhoud volgens planning te kunnen uitvoeren, moeten we deze tekorten wegwerken. Dat willen we nu doen.

Marktconsultatie Kardinge

Wij voeren op dit moment constructief overleg met een combinatie van ondernemers over de private exploitatie van de onderdelen horeca, fitness en tennis. We verwachten dat dit leidt tot een beter (intensiever) gebruik van accommodaties en lagere kosten voor de gemeente. Gezien het verloop van de gesprekken rekenen we op een goede afloop. De oorspronkelijke taakstelling op de marktconsultatie Kardinge van € 200.000 hebben wij bijgesteld. We verwachten nu een opbrengst van tenminste €100.000. Wij zullen uw raad hierover nog voor de zomer een definitief voorstel voorleggen.

Dit overzicht van onze actuele voostellen bevat niet alle lopende en geplande maatregelen en plannen van Sport in Beeld. Lopende zaken waarvoor de financiering in eerdere besluiten is geregeld en die ook om andere redenen nu geen speciale aandacht nodig hebben, zijn hier niet vermeld. We verwijzen naar onze voortgangsrapportage Sport in Beeld van september 2007.

Financiën

Opgeteld leiden onze actuele voorstellen tot een extra investering in de sport in de komende jaren van structureel € 2.188.000 en incidenteel € 5.771.000. In het licht van de grote betekenis van sport, onze ambities en het geconstateerde brede draagvlak voor het snel op orde brengen van onze sportinfrastructuur, vinden wij deze forse verhoging van het sportbudget noodzakelijk. Voor de dekking hebben we gezocht naar een evenwichtige verdeling. Hieronder volgt een samenvattend financieel overzicht. Uitvoeriger informatie is te vinden in de bijlage.

Extra investeringen

Structureel

1 Actualisatie maatregelen/opbrengsten Sport in beeld	1.135
2 Vervangingsinvesteringen (kunstgrasvelden, sporthal Zuid)	860
3 Oplossen capaciteitstekorten (velden, kleedkamers)	<u>193</u>
Totaal	2.188

Incidenteel

1 Achterstallig onderhoud en achterblijvende opbrengsten	7.032
2 Incidentele projectkosten	100
3 Overschot structurele middelen 2008 - 2012	- <u>1.361</u>
Totaal	5.771

Dekking

Structurele investeringen

1 Effecten sportbesluit	605
2 Begroting OCSW	125
3 Verbeteren kostendekkendheid camping en drafbaan	100
4 Taakstelling WSR	120
5 Marktconsultatie Kardingse	100
6 Verhoging OZB	<u>1.138</u>
Totaal	2.188

Incidentele investeringen

1 Restant opbrengsten sportbesluit 2002 - 2007	617
2 Omruil structureel - incidenteel	4.447
3 Aanbestedingsvoordelen	307
4 Fasering onderhoud drafbaan	<u>400</u>
Totaal	5.771

Voor meer informatie over de financieringsvoorstellen verwijzen we naar de bijlage. Op deze plaats geven we een toelichting bij de post Verhoging OZB .

Verhoging OZB

We stellen voor de OZB met ingang van 2009 met 3,5% extra te verhogen en de opbrengst ervan nu reeds geheel voor de sportinfrastructuur te bestemmen. De voorgestelde verhoging levert structureel € 1.502.000 op. Wij vinden een verhoging van de OZB gerechtvaardigd, omdat we de opbrengst bestemmen voor de verbetering van belangrijke basisvoorzieningen in onze stad, die behalve direct voor de gebruikers, ook van betekenis zijn voor de vitaliteit en aantrekkelijkheid van Groningen in breder perspectief.

Tot slot

In 2005 moesten we constateren dat we een forse achterstand hadden in te lopen in de kwaliteit en de capaciteit van onze sportaccommodaties. Inmiddels hebben we die achterstand flink verkleind. Met het nu voorliggende voorstel denken we het gat nu snel helemaal dicht te rijden.

Voor uitvoering van de voorstellen is veel geld nodig. Voor de dekking van het extra geld doen we een beroep op alle Groningers en onze eigen organisatie. Daarnaast bestemmen we de structurele en incidentele voordelen van het Sportbesluit ervoor.

Met zo'n grote investering vinden we ook dat we in deze collegeperiode niet nog eens extra geld moeten vrijmaken voor de sportieve infrastructuur. Dat betekent onder meer dat we ook een beroep doen op de verenigingen om creatieve oplossingen te vinden voor de eventuele problemen door ledengroei en samen met de andere gebruikers de sportaccommodaties efficiënt (mede) te gebruiken. De plannen van GHBS (en anderen) voor een sportieve buitenschoolse opvang zullen bijvoorbeeld uit de bestaande budgetten voor de sport of de naschoolse opvang betaald moeten worden (of uit nieuwe regelingen, zoals die voor de combinatiefuncties).

Over ons beleid voor de verdere toekomst merken we hier op dat we inmiddels bezig zijn met de ontwikkeling van een nieuwe integrale sportvisie. Daarin komen ook zaken als Bslim, de verenigingsondersteuning en het evenementenbeleid aan de orde. Onze uitgangspunten voor een samenhangend sportbeleid zijn: 1. Groningen, een aantrekkelijke sportstad om in te wonen; 2. In Groningen beweegt jong en oud; 3. In Groningen kun je je sporttalent ontwikkelen. Deze uitgangspunten hebben we in een aparte nota uitgewerkt: 'Meer ruimte voor sport', die u tegelijkertijd met de nu voorliggende nota ontvangt. In de maanden maart - juni zullen we onze eerste versie van 'Meer ruimte voor sport' uitvoerig met het veld bespreken, waarna we in het najaar een breed gedragen sportvisie aan uw raad willen voorleggen.

Besluit:

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. de structurele opgave voor de Sport op Orde vast te stellen op € 2.188.000;
- II. de structurele opgave te dekken door:
  - terug te ontvangen BTW (MIOP) in het kader van het sportbesluit € 605.000
  - inzet begrotingssaldo OCSW € 125.000
  - verbetering kostendekkendheid Camping Stadspark en drafbaan € 100.000
  - marktconsultatie Kardinges € 100.000
  - taakstelling WSR € 120.000
  - bijdrage concern met ingang van 2009 € 1.138.000
- III. de incidentele opgave voor Sport op Orde vast te stellen op € 5.771.000;
- IV. de incidentele opgave te dekken door:
  - een omruil van een structurele concernbijdrage vanaf 2009 van € 364.000 voor incidentele middelen van in totaal: € 4.447.000
  - inzet restant sportbesluit 2002-2007 € 617.000
  - aanbestedingsresultaten € 307.000
  - temporisering onderhoud drafbaan € 400.000
- V. de structurele concernbijdrage te dekken door met ingang van 2009 de onroerende zaakbelasting met 3,5 procent te verhogen;
- VI. een egalisatievoorziening Sport op Orde in te stellen.

De burgemeester,

De secretaris,

BIJLAGE: TOELICHTING BIJ DE FINANCIEN

Opmerking: deze toelichting dient gelezen te worden in combinatie met de nota 'Sport op orde' zelf. Wat in de nota al voldoende is toegelicht komt hieronder niet opnieuw aan de orde.

Sportbesluit

In deze bijlage komt op diverse plaatsen het 'Sportbesluit' ter sprake. We geven een korte toelichting en de stand van zaken. Door het Sportbesluit (rijksoverheid 2003) kan degene die sportaccommodaties beschikbaar stelt onder voorwaarden de aan hem in rekening gebrachte BTW naar rato met de belastingdienst verrekenen. Deze regeling is op 1 januari 2002 ingegaan en kan met terugwerkende kracht worden toegepast. Voor de gemeente Groningen betekent dit een gunstig structureel effect van € 605.000 en ook een incidenteel voordeel van € 1.696.000. Voor dit laatste hebben wij een suppletieaangifte bij de belastingdienst gedaan voor de exploitatie vanaf 2002 tot en met 2007. De belastingdienst heeft inmiddels laten weten met onze aanvraag akkoord te gaan.

DE STRUCTURELE OPGAVE

De structurele opgave van in totaal € 2.188.000 bestaat uit drie bestanddelen:

- 1) € 1.135.000 voor maatregelen en tegenvallende opbrengsten (actualisatie Sport in Beeld)
- 2) € 860.000 is nodig voor de financiering van de vervangingsinvesteringen (sporthal Zuid en 23 kunstgrasvelden);
- 3) € 193.000 is nodig voor het oplossen van de capaciteitsproblemen op de sportparken (aanleggen van kunstgrasvelden en was- en kleedaccommodaties).

In de tabel hieronder zijn de opbouw van de structurele opgaven en de oorzaken van de tekorten in beeld gebracht.

Tabel 1 Financieel overzicht structurele opgave Sport op Orde

STRUCTUREEL	2008	2009	2010	2011	2012	struct.
1. Actualisatie Sport in Beeld november 2007						
a. prijsindex en actualisering MIOP	385	385	385	385	385	385
b. niet gerealiseerde besparing op onderhoud gebouwen	100	100	100	100	100	100
c. marktconsultatie Kardinges	200	200	200	200	200	200
d. terugloop inkomsten zwembaden	300	300	300	300	300	300
e. stijging energielasten sedert 2005 (> 50%)	100	100	100	100	100	100
f. overige kosten	50	50	50	50	50	50
Totaal Actualisatie	1.135	1.135	1.135	1.135	1.135	1.135
2. Vervangingsinvesteringen						
a. Grootonderhoud c.q. vervanging 23 kunstgrasvelden	105	154	186	375	361	832
b. Effecten sportbesluit vervanging kunstgrasvelden	-16	-24	-29	-58	-56	-129
c. Sporthal Zuid (na aftrek 1,7 mln investeringsbijdrage)			187	187	187	187
d. Effecten sportbesluit Sporthal Zuid			-30	-30	-30	-30
Totaal Vervanging	89	130	314	474	462	860
3. Oplossen capaciteitsproblemen						
a. 5 extra velden plus was- en kleedaccommodatie	100	200	300	300	300	300
b. Effecten sportbesluit extra velden	-10	-33	-57	-57	-57	-57
c. Inverdieneffect WSR i.v.m. aanleg 5 extra KG-velden	-20	-40	-50	-50	-50	-50
Totaal Capaciteit	70	127	193	193	193	193
Totaal Structureel	1.294	1.392	1.642	1.802	1.790	2.188

Actualisatie Sport in Beeld

Afgelopen jaar hebben we Sport in Beeld zorgvuldig geactualiseerd en opnieuw doorgerekend. Daarbij is een aantal afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting gebleken. Afgelopen zomer hebben we het Meerjarig Investerings- en Onderhoudsprogramma (MOIP) opnieuw beoordeeld en herijkt. Op basis daarvan hebben we de prijzen geïndexeerd en ramingen bijgesteld. Verder moeten we rekening houden met een aantal ontwikkelingen die in 2005 niet waren voorzien, zoals (fors) stijgende energielasten (meer dan 50%!), prijsstijgingen in de bouwsector en de terugloop van de inkomsten bij zwembaden. De oorspronkelijke taakstelling in Sport in Beeld voor besparingen op het onderhoud van gebouwen bleek niet realistisch. De oorspronkelijke taakstelling op de marktconsultatie Kardinge van € 200.000 hebben wij ook bijgesteld. We verwachten nu een opbrengst van tenminste €100.000.

Terugloop inkomsten zwembaden

De inkomsten bij de zwembaden lopen terug door twee oorzaken. 1) Een verschuiving van bezoekers van recreatief zwemmen naar zwemmen in verenigingsverband; recreatieve zwemmers leveren meer inkomsten op. 2) Ook los daarvan loopt het aantal recreatieve zwemmers terug, vooral in Kardinge, maar het lijkt er op dat deze daling begint af te vlakken. Het gemiddeld zwembadbezoek ligt in Groningen flink lager dan in andere steden (animocijfers 2,8 vs 4,7). In Groningen zou dus groei mogelijk moeten zijn. Hoe dat te realiseren, moeten we onderzoeken.

Vervangingsinvesteringen

Naast de middelen voor de actualisatie en bijstelling van Sport in Beeld hebben we structureel € 860.000 nodig voor de financiering van de vervangingsinvesteringen voor sporthal Zuid en 23 kunstgrasvelden. Voor de structurele vervanging van de 23 kunstgrasvelden hebben wij op termijn € 703.000 op jaarbasis nodig. Uit tabel 2 blijkt dat we de financiering van de vervanging van de 23 kunstgrasvelden hebben gefaseerd. De effecten van het sportbesluit hebben we van de benodigde investeringen afgetrokken (€ 832.000 – € 129.000 = € 703.000). In de tabel hieronder staat in welk jaar we welk kunstgrasveld willen vervangen.

Tabel 2 Groot onderhoud cq. vervanging bestaande kunstgrasvelden 2008-2011

	2008	2009	2010	2011	Soort veld
Coendersborg	X				Voetbal
Wijert	X				Korfbal
Corpus den Hoorn			X		Hockey
Vinkhuizen I		X			Korfbal
Vinkhuizen II				X	Voetbal
Kardinge				X	Korfbal
Esserberg				X	Voetbal

Sporthal Zuid

In de voortgangsrapportages gaven wij aan dat de vervanging van deze sporthal uiterlijk in 2012 noodzakelijk is. De financiering daarvan was niet in Sport in Beeld meegenomen. Voor de financiering hebben we vanaf 2010 - na aftrek van de effecten van het sportbesluit - structureel € 157.000 nodig. Wij stellen de raad voor om dit bedrag nu te reserveren, onder de voorwaarde van het sluitend maken van de randvoorwaarden (BLS-gelden, participatie van Nijestee). Wij zullen uw raad hierover nog nader informeren.

Oplossen capaciteitsproblemen sportparken

Wij volgen in grote lijnen het advies van de KNVB. Wij volgen niet volledig de analyses en adviezen van de KNVB over de sportparken Esserberg, De Parrel en Selwerd. We geven hieronder een toelichting.

Tabel 3 Planning realisatie oplossen knelpunten sportparken

	Planning			Aanpassing		Lockers
	2008	2009	2010	Kunst-grasveld	Kleed-kamers	
Stadspark (De Vogels)	X			X		X
Hoogkerk	X			X		
Kardinge	X				X	X
Noorden		X		X		
Vinkhuizen I		X		X	X	X
Esserberg			X	X	X	

Stadspark (De Vogels)

De KNVB geeft aan dat er zowel te weinig training- als wedstrijdcapaciteit aanwezig is. Door een natuurgrasveld om te bouwen naar een kunstgrasveld voor zowel trainingen als wedstrijden en door het huidige ½ trainingsveld te gebruiken voor zeventallen voetbal (d,e,f pupillen) worden beide zaken opgelost.

Hoogkerk (sportpark De Verbetering)

De KNVB geeft aan dat er te weinig trainingscapaciteit is in het sportpark en dat de wedstrijdcapaciteit net aan voldoende is. Door 1 wedstrijdveld om te bouwen naar een kunstgrasveld, waardoor ook het huidige trainingsveld minder belast wordt, kan aan de groeiende vraag naar trainingsruimte worden voldaan.

Kardinge

Uit het rapport van de KNVB is gebleken dat er op sportpark Kardinge voldoende wedstrijdvelen zijn, maar dat er te weinig trainingsruimte en kleed-/wasaccommodaties zijn. Door 1 wedstrijdveld als gecombineerd trainingsveld en wedstrijdveld te gaan gebruiken en extra kleed- en wasaccommodaties te realiseren, wordt aan de uitgangspunten van het KNVB rapport voldaan.

't Noorden

Uit het rapport van de KNVB blijkt dat er op dit moment voldoende wedstrijdcapaciteit op sportpark het Noorden aanwezig is, maar dat te weinig trainingruimte zal zijn nadat de herstructurering van sportpark de Hoogte heeft plaatsgevonden. De ombouw van een bestaand natuurgrasveld naar een kunstgrasveld is daarom noodzakelijk.

Vinkhuizen I

De KNVB geeft aan dat er behoefte is aan drie trainingsvelden. Naast het bestaande natuurgrasoefenveld en het kunstgrasveld, dat in het kader van de herstructurering al wordt aangelegd, is de aanleg van 1 extra kunstgrasoefenveld (op een bestaand natuurgrasveld) noodzakelijk. Verder breiden we, naast de nieuwe accommodatie voor de Groninger Boys, het aantal kleed- en wasaccommodaties uit.

Esserberg

Bij sportpark *Esserberg* concludeert de KNVB een capaciteitstekort van drie wedstrijdvelen en een oefenveld. Uitbreiding van het aantal velden binnen de huidige contouren van het sportpark is echter niet mogelijk. We kunnen het capaciteitsprobleem bij de wedstrijden dus niet goed oplossen. Met de vervanging van een gewoon grasveld door een kunstgrasveld lossen we het capaciteitstekort bij de oefenvelden wel op. Verder kan het rugbyveld ook voor het voetbal gebruikt worden, zoals in de praktijk (vooral voor het jeugdvoetbal) al gebeurt. De kleed- en wasaccommodaties breiden we uit.

De Parrel en Selwerd

De KNVB beschouwt de sportparken de *Parrel en Selwerd* als twee afzonderlijke sportparken vanwege de drukke weg die ze scheidt, wat vooral voor de jeugd bezwaarlijk zou zijn. Wij beschouwen en gebruiken deze sportparken al jaren als één. Daar komt bij dat de jongere jeugd vooral op het kunstgras op sportpark de Parrel zal gaan spelen. Daarom zien wij geen aanleiding om het in Selwerd gelegen deel van het park (de enige plaats waar ruimte is voor uitbreiding) een extra kunstgrasveld aan te leggen, zoals de KNVB ons adviseerde.

DE INCIDENTELE OPGAVE

De komende vijf jaren is er een cumulatief incidenteel tekort op de middelen voor Sport in Beeld van € 5.771.000. De tabel hieronder toont hoe het incidentele tekort is opgebouwd en wat de oorzaken zijn.

Tabel 4 Financieel overzicht incidentele opgave middelen Sport op orde

INCIDENTELE OPGAVE	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal
1. Tekorten pieken en dalen	2.920	1.381	1.495	-393	1.629	7.032
2. Incidentele projectkosten	100					100
3. Overschot structurele middelen 2008-2012	564	-629	-512	-386	-398	-1.361
Totaal	3.584	752	983	-779	1.231	5.771

Pieken en dalen

Het incidentele tekort wordt voor het belangrijkste deel veroorzaakt doordat de kosten voor noodzakelijk groot onderhoud niet gelijkmatig over de jaren zijn verspreid, maar ‘pieken en dalen’ vertonen. In Sport in Beeld hebben we aangegeven een aantal jaar nodig te hebben om alle taakstellingen te realiseren. Pas in 2014 / 2015 hebben we alle maatregelen doorgevoerd. Als gevolg daarvan hebben we de benodigde financiën voor het MIOP in de eerste jaren nog niet volledig beschikbaar. Bovendien is er onvoldoende geld om alle noodzakelijke of gewenste maatregelen uit te voeren. In de tussenrapportage 2006 voorspelden we dat de financiële ruimte de eerstkomende jaren zeer krap zou zijn en dat we jaarlijks scherp en zorgvuldig zouden moeten prioriteren. We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat dit betekent dat we jaarlijks bij uw raad terug moeten komen voor extra financiële bijdragen voor noodzakelijk (achterstallig) onderhoud. Voor 2008 staat er bijvoorbeeld voor € 600.000 gepland voor groot onderhoud aan sporthallen (vervangen daken, vervangen verlichting, gevels en bouwkundig tegelwerk in Kardinges), waarvoor we binnen het MIOP geen geld hebben. Daarvoor hadden we of incidenteel geld moeten vinden, of het onderhoud moeten uitstellen (wat wij niet wenselijk vinden). Daarom stellen we voor om alle pieken in het MIOP tot en met 2012 te financieren. De pieken in het achterstallig onderhoud in een bepaald jaar zijn bepaald door de totale kosten van het onderhoud naast het schikbare budget te leggen.

Ook blijven de baten achter ten opzichte van het jaargemiddelde. Dit komt bijvoorbeeld omdat de post terugloop kapitaallasten pas in de loop van de tijd gerealiseerd wordt. Verder doen de exploitatievoordelen door de clustering van de sportparken zich pas voor als de herstructurering klaar is.

DEKKING STRUCTURELE OPGAVE

Tabel 5 Financieel overzicht dekking structurele opgave middelen Sport op orde

DEKKING STRUCTURELE OPGAVE	2008	2009	2010	2011	2012	Struct.
a Verhoging OZB		1.138	1.138	1.138	1.138	1.138
b. Effecten sportbesluit v.w.b. het MIOP excl. vervangingen	605	605	605	605	605	605
c. Begrotingssaldo OCSW	125	125	125	125	125	125
d Verbetering kostendekkendheid camping & drafbaan		33	66	100	100	100
e Taakstelling WSR		120	120	120	120	120
f Marktconsultatie Kardinges			100	100	100	100
Totaal	730	2.021	2.154	2.188	2.188	2.188
Overschot structurele middelen 2008-2012	564	-629	-512	-386	-398	0

Verhoging OZB

De structurele opgave willen we voor een belangrijk deel dekken door de OZB met ingang van 2009 met 3,5 % te verhogen. Dat levert structureel een bedrag van € 1.502.000 op. Een deel daarvan, € 1.138.000, benutten we voor de dekking van de structurele opgave. Het restant, € 364.000, gebruiken we om de incidentele opgave te financieren (zie verder hieronder bij het dekkingsplan voor de incidentele opgave).

Effecten sportbesluit

De structurele voordelen van het sportbesluit (zie bijlage) willen we inzetten voor de dekking van het structurele tekort in de sport. De WSR kan als verhuurder van accommodaties in bepaalde situaties BTW terugontvangen. Dit resulteert in een voordeel van ca. € 605.000 op jaarbasis. Omdat het BTW-voordeel ontstaat bij de sport, vinden wij het logisch dat dit terug vloeit naar de sport.

Begrotingssaldo OCSW

Met een aantal maatregelen binnen de begroting van de dienst OCSW kunnen we € 125.000 vrij maken. Het gaat om de volgende maatregelen:

- het anders omgaan met het doorbelasten van facilitaire kosten aan (interne) projecten en derden;
- de toevoeging van de extra gerealiseerde taakstelling in het kader van de reorganisatie 2005 aan de exploitatiebegroting van de dienst OCSW.

Verbetering kostendekkendheid camping Stadspark en drafbaan

Op dit moment leveren beide voorzieningen een nadeel op van € 177.000. Dat vinden wij aan de hoge kant. Wij vinden het reëel om dit nadeel terug te brengen naar € 77.000 op jaarbasis. Dit willen wij realiseren in drie jaarlijkse stappen. In het najaar van 2008 komen we hierop bij uw raad terug.

Taakstelling WSR

De WSR krijgt een taakstelling opgelegd van € 120.000. Voor het realiseren daarvan denken we onder andere aan de volgende mogelijkheden:

- het afstoten van een server;
- het verhogen van de commerciële tarieven;
- zorgen voor meer bezoekers van de zwembaden;
- het vergoeden werkelijke huurinkomsten avondgebruik gymlokalen aan de Werkmaatschappij Openbaar Onderwijs;
- het hanteren onderwijstarief bij gebruik gymnastieklokalen en sporthallen door scholen voor voortgezet onderwijs en hoger.

DEKKING INCIDENTELE OPGAVE

Tabel 6 Financieel overzicht dekking incidentele opgave middelen Sport op orde

DEKKING INCIDENTELE OPGAVE	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal
Restant sportbesluit 2002-2007 (deels rek.res.2007)	617					617
Omzetting structurele in incidentele middelen (364 OZB)		4.447				4.447
Verrekening voorziening Aanbestedingsvoordelen	307	-1.035	983	-779	831	0
Fasering onderhoud drafbaan					400	400
Onttrekking algemene egalisatiereserve	2.660	-2.660				0
Totaal	3.584	752	983	-779	1.2631	5.771

Restant sportbesluit

Het incidentele voordeel van het sportbesluit (BTW teruggave met terugwerkende kracht tot en met 2002: € 1.696.000 zetten we voor het merendeel in voor het tekort op de herschikking van de sportparken (€ 1.079.000). Daarna resteert er nog incidenteel voordeel van € 617.000 dat we voor de incidentele opgave zouden willen inzetten.

Omzetting structurele in incidentele middelen

Het merendeel van de incidentele opgave willen wij dekken uit het overschot op de structurele middelen (zie hierboven bij het dekkingsplan voor de structurele opgave). Dit overschot realiseren we door een structurele verhoging van de onroerende zaakbelasting van € 364.000 (dit valt onder de ca. 3,5% verhoging van de OZB die totaal € 1.502.000 oplevert). Omdat het op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) niet is toegestaan om incidentele tekorten te activeren, stellen we voor een uitruil van structurele en incidentele middelen te doen. Dat gaat als volgt. In de begroting van OCSW is een aantal reserves opgenomen die gevormd zijn voor de dekking van kapitaallasten. Per 1 januari 2009 gaat het om een totaalbedrag van 4,447 miljoen euro. Dit bedrag willen wij in 2009 doteren aan een in te stellen voorziening Sport op Orde. Via deze voorziening dekken we de incidentele opgave over de periode 2008-2012. Door deze reserves per 2009 een andere bestemming te geven, vervalt de dekking van kapitaallasten waarvoor de reserves waren bedoeld. Die willen wij vervolgens financieren uit de opbrengsten van de verhoging van de onroerende zaakbelasting in 2009 (ten bedrage van 364 duizend euro).